אידישע וואַרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

וועטער: קלאָר און מילדער

זון אויפגאַנג — 4.51
זון אונטערגאַנג — 7.56

די אייזענבאַן ליניע אין מערב קאַנאַדע עטאַבלירט אין 1910 דערשיינט

יעדן טאָג

Vol. 21, No. 93. Winnipeg, Wed. May 13, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאָג חוץ שבת און זונטאָג

כ״ט וואַך בו׳ אייר, תרצ״א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY MAY 18 1931 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

זונטאָג געזעצן אין מאָנטרעאָל ווערן אַרויפגעצוואונגען אויף די אידן שטרייַנגער, ווי אויף ניט אידן

מיסיאָנערן אין ניו-יאָרק באַרימען זיך אַז זיי האָבן אָפּגעשמד״ט צוויי טויזנט אידן

ניו־יאָרק, מאי 13 (איטאַ). — די באַמיאָנונגן פון די פּרעסביטעריאַנער אַנטערערע פאַרשעפאַנטשיש קירכן אין דער שטאָט אַז שמד׳ן די אידן וואָס פאַרלאָזן די סינאַגאָגע, זיינען שארף פאַרדאַכט צו וואַרן פון ראַביי וויליאַם ם. ראָזנבלום, פון טעפּפּל אידראַעל, אין פון ראַביי סעמועל שולמאַן, פון טעפּפּל עמנואל.

זייערע דערקלערונגען האָבן זיי געמאַכט אין פאַרבינדונג מיט׳ן באַריכט פון מיסיאָנערישע אקסיוויטעטן צווישן אידן, אַרויסגענומען פון דער ביוראָ פון נאַציאָנאַלע מיסיאָנס פון דער פּרעסביטעריאַנער באַריכט, וואָס איז נאָר־וואָס פאַרעפנטלאַכט געוואָרן, לויטעם:

״אין ערך פון צוויי טויזנט מ׳מגלידער פון אידישן אָפּשטאַם זיינען דאָ אין אונדזערע קירכן, און צווישן זיי געפינען זיך אַ סך פון אונדזערע עפּאיסקעטע און אייזנפּלוסטריינסטע אַרבעטער, און די בריי־

היינט פּוטבאָל פון י. מ. ה. א. קעגן ״נעשאָנאַלס״

די עלטערע (סיניאָר) פוטבאָל טים פון דער יאַנג מענס היבראָ אַסאָסיאיישן שפּילט היינט 6.30 נ.מ., קעגן דער טים פון די ״נעשאָנאַלס״, אין׳ם פאַראַדעס הויף. (נאַרט מיין סטריט).

ווי מען מעלדעט אונז אין די י. מ. ה. א. פוטבאָל טים היינטיקן יאָר באַזונדערס גוט צוזאַמענגעשטעלט נעוואָרן, און ליב׳ן האָבער פון פוטבאָל שפּיל וועלן קאָנען זעען אין אינטערעסאַנטע ״גיים״.

אידישע אַלדערמען באַקלאָגן זיך אויף האַנדלונג פון דער פּאָליציי

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך ״איטאַ״)

מאָנטרעאָל, מאי 13 (איטאַ). — די ״בלעוויץ״ זונטאָג נעזעצן אין מאָנטרעאָל ווערן אַרויפגעצוואונגען פיל שטרייַנגער אין די אידישע געגנדן, ווי אין די ניט־אידישע. — האָבן זיך די אידישע אַלדערמען, יוסף שבערט און בערל שווארץ, באַקלאָגט בײַ דער זיצונג פון׳ם סיטי קאָונסיל, זיי האָבן אָנגעגרייפן, אַז די פּאָליציי פאַראַרבעט די אידישע קרעמער און פאַרקויפן פרוכט און אַנדערע נייטיקייטן אַם זונטאָג, וואָס מען האָט אַלעמאָל טאָלערירט.

דער פאַרזיצער פון דער עקזעקוטיווע האָט דערוויל געגעבן׳ם ווערט, אַז די פּאָליציי האָט דאָס פולע רעכט צו האַנדלען ווי זי האָט געהאַלטן. נאָך אַ מיטגליד האָט אויסגערופן: ״מען האָט אַם צו לאַנג טאָלערירט!״

אַ אידישע דעלעגאַציע וועט היינט זעען זיך וועגן דעם עניַן פון דער עקזעקוטיווע.

ווילן שאַפן קאָנטראָל אויף אָנשטעל פון רכנים

בעלמאָר, נ. דזש. מאי 13 (איטאַ). — די פאַרמערונג פון קאָנטראָל ביוראָס אין פאַרשווינדענע שטעט, צו רעגולירן די ווייַלונג פון נייע אַרבעטאָפּשיע רבנים, דריקן זונטאָג אויגן, אין תלמוד־תורה זאַל, אין פאַרבינדונג מיט׳ן תלמוד תורה קאָמפּיין, דערווייל אויפגעגעבן געוואָרן.

״מיר ווילן בעסער מאַכן באַנקעטן ווען די אַרבעט אונזערע וועט פאַרענדיקט ווערן״ — האָט מר. שטיינקאָפּ באַטערקט. אַ באַנקעט אויצט, גלויבט ער, וועט ניט אַרויסהעלפן, נאָר קאָן נאָך עטוואָס שטער־רען אין דער אַרבעט.

באַנקעט לכבוד שטיינ־קאָפּ אויפגעגעבן אויף זיין פאַרלאַנג

אויף דעם פאַרלאַנג פון מר. מאָקס שטיינקאָפּ, איז דער באַנקעט וואָס האָט געזאָלט געגעבן ווערן לכבוד אים קומענ־דיקן זונטאָג אָוונט, אין תלמוד־תורה זאַל, אין פאַרבינדונג מיט׳ן תלמוד תורה קאָמפּיין, דערווייל אויפגעגעבן געוואָרן.

״מיר ווילן בעסער מאַכן באַנקעטן ווען די אַרבעט אונזערע וועט פאַרענדיקט ווערן״ — האָט מר. שטיינקאָפּ באַטערקט. אַ באַנקעט אויצט, גלויבט ער, וועט ניט אַרויסהעלפן, נאָר קאָן נאָך עטוואָס שטער־רען אין דער אַרבעט.

ערשטע גרופּע אידן וועלן זיך צו ריקקערן קיין חברון קומענ. וואָך

ירושלים, מאי 13 (איטאַ). — די ערשטע גרופּע אידן וועלן נעקסטן וואָך צו־ריקקערן זיך קיין חברון, פון וואַנען זיי זיינען אַנטלאָפן נאָך די ראַציאָס אין 1929.

די גרופּע באַשטייט פון צוואַנציק ספּר־דישע פאַמיליעס מיט דער ספּעציעלער שטיצע פון חלוצה? פאַנדז. די צוריקקערנ־דיקע אידן האָבן אַז איצט וועלן זיי ריר־איק און זיכער קאָנען וואוינען אין חברון.

די ״איטאַ״ דערוויסט זיך, אַז אַראַבישע פירער פון חברון האָבן זיך געווענדעט צו פּאַלעסטינער אידישע פירער מיט דער בקשה, אַז זיי זאָלן זעען וויריק אין די אַנ־לאַפענע אידן זאָלן צוריקקומען אין שטאָט אַריין.

אידישע סטודענטן קריגן אַ גוטן חלק פון באַלוינונגען און אויסצייכענונגען

רעזולטאַטן פון עקזאַמענעס פון מאַניטאָבער אוניווערסיטעט אַנאָנסירט געוואָרן. — נייע אַכט אידישע לאַיערס און פיר דאָקטוירים — אידישע סטודענטן און סטודענטקעס קריגן אַיי־ניקע פון די גרעסטע אויסצייכענונגען

י. דאַרפמאַן, וועלכער האָט נעהאַט אַ גלענצנדע קאַריערע אין אוניווערסיטעט, האָט פאַרענדיקט זיין יוריספּרודענץ קורס דאָס יאָר מיט נייע אויסצייכענונגען.

מעקס מאַנישין (אַרטס ענד סייענס) האָט געוואונען אַ זילבערנעם מעדאַל און די פּראַנצויזישע ״בורסאַרי״, וואָס באַרעכ־טיקט אים צו אַ רייזע קיין פאַרוס אויס׳ן חשבון פון דער פראַנצויזישער רעגירונג.

וויי אַלע יאָר, האָבן די אידישע סטו־דענטן און סטודענטעס אויף דאָס יאָר גע־קראָגן זייער פולן חלק אין מעדאַלן, באַלוי־נונגען און אויסצייכענונגען, ווי עס איז צו זעען פון די רעזולטאַטן פון די אוניווער־סיטעט עקזאַמענעס וואָס זיינען נעכטן אָנגעסירט געוואָרן.

אַכט נייע אידישע לאַיערס האָבן גראַ־דואירט, צווישן זיי איין מיידל (לילינן אַרקין), די איינציקע פרוי אין דעם קלאַס דאָס יאָר, און די אידישע דאָקטוירים מש־פּחה איז באַרייכערט געוואָרן מיט דריי נייע מיטגלידער. אויף אַכט נייע אידישע פאַרמאַצעווטן האָבן פאַרענדיקט זייער קורס. אירן זיינען אויף פאַרטראָטן אין אַ צאָל אַנדערע פראָפעסיעס.

דאָ איז דער ליסט פון די אידישע סטו־דענטן וואָס האָבן זיך אויסגעצייכנט אדער וואָס האָבן גראַדואירט (מיר זיינען ניט זיכער, אַז מיר האָבן אַרויסגענומען אַלע נעמען פון אידישע סטודענטן, — בנוגע אַ צאָל נעמען זיינען מיר נעווען אין צווייפל)

לאַא סקול רעזולטאַטן

ערשטער יאָר

פעס: ר. סאַראַנאָוו, מ. קאַהען, ה. ג. מ. רוזען, מ. וואַלינסקי, ה. אַלטמאַן (ציווי־לע פּראַצעדורע), ס. חייסאָוויטש (היסטאָ־ריע פון ענגלישן געזעץ), מ. מ. סאַראַנאָוו (היסטאָריע פון ענגלישן געזעץ און ״מאַרסס״)

צווייטן יאָר, האַנאַרס: י. שער, ס. קענ־: פעס: ס. פרידמאַן, מ. נ. סוכאַראָוו, דזש. חייכאַן (בילס און נאָוטס), י. ריס, י. מי־לער, ס. ריגאַבורג (אַנענטור), א. י. ספּר־וואַי; געפעסט אין פּרעזענטאַלע פּראָפּעראַטי

דריטער יאָר, האַנאַרס: פ. בילינסקאָף: פעס: נ. שוחט, מ. מ. גאָלדענרין (קאָנאַדער קאָנסטיטוציע), דזש. לייאָנס (ציוויל־לע פּראָצעדורע), ר. א. שאַפּירא (ציוויל־לע פּראָצעדורע), י. י. קאַטלער (ציוויל־לע פּראָ־צעדורע).

פערטער יאָר, האַנאַרס: י. דאַרפמאַן: פעס: ל. ל. פּלאָטעל, מ. וויינסמאַן, ב. א. שוחט, פ. א. פרידמאַן, לילינאַ אַרקין, ב. ה. פּאַסיקאָוו.

לאַא מאַסטערס פּריזן

ערשטער פּריז (גאָלדענער מעדאַל): י. דאַרפמאַן.

קאַרסוועל קאַמפּ. פּריזן צו לאַא סטודענטן

צווייטער יאָר: $30.00 : י. שער.
דריטער יאָר: $40.00 : פ. בילינסקאָף.
פערטער יאָר: $50.00 : י. דאַרפמאַן.
פּפעג. פּריזן פון: דזשאָסטיס אַראַמסאָן
ערשטער פּריז, $40.00 : ר. סאַראַנאָוו.

מעדאַלן אין אַרטס און סייענס

גאָלדענער מעדאַל: הערי סטילמאַן.

זילבערנע מעדאַלן: מעקס מאַנישין, האָבן אויף זיך נעקראָנן דאָס יאָר 1931-1932 בויר־סאַרי פון דער פראַנצויזישער רעגירונג. די סער דזשיימס אייקינס סקאָלערשיפּ איז נעגעבן צוויי צו גלעטיס סירלוק, $75.00.

דער פּראָוו פּריז פאַר ״קליניקאַל רע־סוירטש״ אין מעדיצין איז נעגעבן געוואָרן צו הערבערט מעלצער, מ. ד. עס באַשטייט פון אַ באַרעזנענעם מעדאַל און $250.00.

מאַניטאָבאַ פאַרמאַצעווטן אַסאָסיאַיישאָן זילבערנער מעדאַל (פאַר העכסטער סטענ־דינג אין ערשטן פון דעם דיפּלאָמאַ קורס אין פאַרמאַסי), האַסינגאַס, אוריל י.

אַיסביסטער סקאָלערשיפּס, אַרטס און סייענס: —

סיניאָר האָנאָרס דיוויזשאָן, צווייטער יאָר: סלאַטין, לואיס; וואַנעל, גריס ס.; וואַלפּמאַן, מאַרס.

סיניאָר דיוויזשאָן, ערשטער יאָר: קרוג־ליקאָוו, אַלעקסאַנדער.

דזשוניאָר דיוויזשאָן, צווייטער יאָר: נאָלובאָף, נתן; וואַנעל, רוט מ.

דזשוניאָר דיוויזשאָן, ערשטער יאָר: האָלענבערג, יעקב; זיידמאַן, עו.

לאַטיין פּלאַאַפּיע, דריטער יאָר: שער, יעקב.

אינדזשינירינג

דריטער יאָר, ציוויל׳ע: פּלייַשמאַן, ה. ע.

צווייטער יאָר: שפּינגלמאַן, מאַקס.

פּפעג׳ע

פּפעגיעלע סקאָלערשיפּ אין אינזשינ־רינג: שפּינגלמאַן, מעקס. $150.00.

דעגרעס

בעטשלאָר אָף לאַאַס: אַרקין, ליליאַן; דאַרפמאַן, אוירווין, ב. א.; אייזעקס, מענ־לי; קושנער, חיים נחמן; פּעטיקאָוו, בען דאַרווי, ב. א.; פּלאַטעל, לעפּלי לייאָנעל, ב. א.; שוחט בע וואַרטער, ב. א.; וויינסמאַן עמנואל.

דאָקטאָר מעדיצין: נאָלובאָף, לואיס; לאַנדאָ, איסטוואַר; מאַראַנץ, הערי; שרייבער, מאַרס.

בעטשלאָר אָף סייענס אין האָוס אַקאַנאָ־מיקס: אַלפּערשטיין, פּיידי.

בעטשלאָר אָף סייענס אין אַגריקולטור: פּעלדמאַן, זכריה.

בעטשלאָר אָף סייענס אין צוויוילע אינ־זשינירינג: שטערניאַק, אַלעקסאַנדער; קלאָרפּיין, טשאַרלס לייאָן; שוואַרצמאַן, ל.

בעטשלאָר אָף אַרכיטעקטור: פרידמאַן, מאַרס.

דיפּלאָמען אין פאַרמאַסי: בעראַזקין, אַברהם; בלום, אַנטאָני; בוקמאַן, ישראל; געלער, הערי; דזשעפּרעס, מאַרס אהרן; זיידמאַן, שמואל; שוואַרץ, עזריאל; סטור־נין, משאַרלס.

בעטשלאָר אָף אַרטס: אַבראַמסאָן, רוש.; אַבראַמאָוויטש, אַנטון; בראַאַקער, מעקס; בראַדיצקי, מיני; בראַון, נעטי; ברוסער, רוד משה; פּרער, ביטרעס וויקא; פרייַדין, סיידי; גאַלדין, ראָזע קלאָרא; גרעבע, עמא; לערנער, הייַמי; מאַנדי, איידא דזשאָ־; מאַנישעוו, מעקס; מילער, אייזיק; פּאַפּעס־קי, עז; ראָזען, אַסתר; ראָזנער, סאַלי; שוחט, גאַלדי קאַרלאַ; שטיינדל, בען; סטאַפּמאַן, בערטאַ עז.

בעטשלאָר אָף אַרטס (האָנאַר קורס): סטילמאַן, הערי ע.

בעטשלאָר אָף סייענס: בעלאָפּאָסקי, א.; בראַדיצקי, אוריל אַיזאַאַר; קאַפּמאַן, אַלבערט; ספּיוואַק, דזשאַ.

בעטשלאָר אָף סייענס (האָנאַר קורס): שעפּס; לואיס דזשעפּ.

הינגער סטודענט קריגט צווייטע ״פּעלאָושיפּ״ פון וויסקאָנסין אוניווערסיטעט

מר. אַן מרס. שפּילער, ווינניפּעג, האָבן נעקראָנן אַ יידיעה פון זייער זון מעקס, אַז די פּעלאָושיפּ אין ענגליש, וואָס איז גע־נעבן געוואָרן צו אים לעצטן יאָר פון וויס־קאָנסין אוניווערסיטעט, מעריקאַ, ווייס, איז פאַר אים איצט ווידער באַנייט געוואָרן

מעקס שפּילער איז אַ גראַדואירטער פון מאַניטאָבאַ אוניווערסיטעט און ער האָט נעקראָנן די דיגרי פון מאַסטער אַוו אַרטס פון דער דאָזיקער אינסטיטוציע אין 1929.

סאַוועט רעגירונג זוכט צו פאַרניכטן אינגאַנצן דעם פּריוואַטן האַנדל

נייער דעקרעט שאַפט אָפּ קאַרטל סיסטעם פאַר אַרטיקלען אויסער שפּייז. — פּרייזן געהעכערט צו פאַרגרעסערן הכנסה

מאָסקווע, מאַי 13. — אַ דעקרעט פון דער רעגירונג איז דאָ נעכטן אַרויסגעגעבן געוואָרן, וואָס שאַפט אָפּ דעם קאַרטל־סיס־טעם אויף אַלע אַרטיקלען, אויסער שפּייז, באַהייצונג און אייניקע בוי מאַטעריאַלן. דער אַלע אַרטיקלען וועט יעדער איינער קאָ־נען קויפן אין די רעגירונגס נעשעפטן, אָבער אויף שטאַרק געהעכערטע פּרייזן.

דער דעקרעט איז געווען אונטערגעשריבן פון פּרעמיער מאָלאָטאָוו און פון יאַזעף סטאַלין.

דער ציל פון דעם דעקרעט, ווי מען פאַר־שטייט אים דאָ, איז צו מאַכן אינגאַנצן אַ סוף צום פּריוואַטן האַנדל און צו באַפעס־טיקן דעם ווערט פון׳ם רובל. די רעגירונג האָט נעריוואָרן נעהעכערט די פּרייזן אויף אַ סך אַרטיקלען פון נויטווענדיקייט און אַנדערע, נאָכדעם ווי זי האָט אָנגאַנסירט, אַז זי וועט דאָס יאָר מער ניט דרוקן קיין פּאַפּיר־געלט, וואָס ווירקט שלעכט אויפ׳ן פּרייז פון׳ם רובל.

מיט דער ה

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspap in Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—62 213
Winnipeg — Manitoba

די אנטי-קירכלאכע אויסברוכן אין שפאניע

פאר הונדערטער און הונדערטער יאָרן האָט די פינסטערע מאכט פון דער קאַטוילישער קירך געדריקט דאָס שפאנישע פאָלק פיזיש און גייסטיק, און האָט אויסגעזויגן דעם לעצטן טראָפּן בלוט פונ'ם פאַראַרימטן שפאנישן פאָלק, די קירך, בשותפות מיט דער קרוין, האָט געהאַלטן דאָס פאָלק אין פינסטערניש און שקלאַפעריי. האָט דאָס אמאָל בליענדיקע לאַנד דערפירט צו א מצב פון צעפאַלונג און האָט אליין געלעבט פון דער פעטקייט פונ'ם לאַנד, בעת דאָס פאָלק איז אויסגעגאַנגען פון הונגער.

אין משך פון די לעצטע דורות איז די מאכט פון דער קירך אין א גרויסער מאָס געבראָכן געוואָרן כמעט אין אַלע אייראָפּייאישע לענדער. — אָבער נים אין שפאניע. שפאניע איז פאַרבליבן דאָס קאַטוילישסטע לאַנד אין אייראָפּע. און דאָס לאַנד איז געווען בפועל־ממש שוואַרץ פון די גלחים, מאָנאַכן און נאָנעס. און איז געווען פול מיט קירכן, מאָנאַסטירן און רייכע קאַטוילישע אינסטיטוציעס מיט ריזיקע פאַרמעגנס פון לאַנד, גאָלד, זילבער און מייערע חפצים.

דורות און דורות האָט דאָס שפאנישע פאָלק געטראָגן די שווערע לאַסט אויף זיינע פלייצעס געדולדיק, האָט געקושט די הענט פון די גלחים און האָט נים געוואגט קיין קאָפּ אויפהויבן.

אָבער אָט האָט דאָס פאָלק דערוואַכט און האָט אַראָפּגעוואָרפן פון זיך די קייטן פון דער מאָנאַרכיע. און עס איז געווען גאַנץ נאַטירלעך. אז דערפילנדיק מיטאמאָל די אייגענע כחות. זאָל דאָס פאָלק אויסגיסן זיין אָנזאַמלטן צאָרן אויף דער קירך וואָס האָט אים אזוי לאַנג געהאַלטן אין שקלאַפעריי און האָט געזאַמלט רייכטימער אויפ'ן חשבון פון א פאַרהונגערטן פאָלק.

דאָס פאָלק האָט דערפילט אז עס קאָן זיך נים באַפרייען פון שקלאַפעריי אזוי לאַנג ווי די מאכט פון דער קירך אין לאַנד איז נים געבראָכן. וואָלט די נייע רעפּובליקאַנישע רעגירונג בעסער פאַרשטאַנען די שטימונג פונ'ם פאָלק. וואָלט זי נים באַנוגנט זיך מיט בלויז אַן אָפיציעלער דעקלאַראַציע וועגן דער אָפּטיילונג פון דער קירך פון דער מלוכה, איבערלאָזנדיק דער קירך ווייל אין אירע הענט אירע אָנגערויבטע רייכטימער און איר פרייהייט. וואָס האָט געשטאָכן די אויגן פונ'ם צאָרנדיקן פאָלק. וואָלט די רעפּובליקאַנער רעגירונג גלייך אליין אָנגענומען רעפאָרמיווע מיטלען קעגן דער קירך, און אזוי באַפעסטיקט זיך קעגן דער געפאַר פון א קאָנטר־אַטאַקע מצד דער קירך, וואָלט עס נים געקומען צו די איצטיקע פאַנראָמען אויף די קירכן און די קירכלאכע אינסטיטוציעס.

די רעפּובליקאַנער רעגירונג אָבער, איבעררעשט פונ'ם דערפאָלג פון דער רעוואָלוציע אָן בלוט פאַרגיסונג, האָט אונטערגעשאַצט די שטימונג פונ'ם פאָלק, און זי האָט געמאַכט דעם טעות צו מיינען, אז דאָס פאָלק וועט זיצן רואיק און וואַרטן אין הונגעריין. ביז עס וועלן זיך צוזאַמענקלייבן די געזעלאַך דערוויילטע פאַרטרעטער פון פאָלק און וועלן באַשליסן, צי די רעגירונג אין לאַנד זאָל פאַרבלייבן א רעפּובליקאַנער אָדער א מאָנאַרכיסטישע; צי די קירך זאָל פאַרבלייבן ביי אירע רייכטימער און מאַכט, צי נים און א. וו.

די שפאנישע רעפּובליקאַנער רעגירונג האָט קאָנטיק געמאַכט דעם זעלבן פעלער וואָס די פראַנצויזישע רעגירונג פון קערענסקי האָט געמאַכט בעת דער רוסישער רעוואָלוציע. און, אויב זי זאָל ווייטער גיין מיט דעם זעלבן גאַנג, קאָן זי אויך באַצאָלן דעם זעלבן פרייז פאַר אירע פעלערן.

בעת א רעוואָלוציע וויל א פאָלק זעען מיט די אויגן און זיין זיכער מיט די רעזולטאַטן פון דער רעוואָלוציע. עס וויל נים ריסקירן און האָט נים קיין געדולד צו וואַרטן. דער איינציקער וועג ווי צו האַלטן די מאַכט אין אָרדענונג איז צו לאָזן זיי געניסן פון די פרוכט פון זייער זיג.

די נייע רעפּובליקאַנישע רעגירונג פון שפאניע האָט געוואָלט זיין צו דעמאָקראַטיש. וואָס איז גוט אין פרידלאַכער צייט, אָבער נים אינ'ם מאָמענט פון דער רעוואָלוציע. זי האָט געלאָזט די מאָנאַרכיסטן אָנצופירן פריי זייערע אינטריגעס מיט דער הילף פון דער. נאָך אַלמעכטיקער קירך, שטעלנדיק אזוי אין געפאַר איר אייגענע עקזיסטענץ. האָט דאָס פאָלק אָבער געמוזט געפינען אין אויסגאַנג צום אָנגעזאַמלטן צאָרן. און דער אויסברוך איז געקומען

די פראַוויזיאָנעלע רעגירונג איז איצט אליין אפשר אין געפאַר פון אָפּגעשווינקט ווערן. אויב זי וועט זיך נים בויגן פאַר'ן ווילן פונ'ם פאָלק.

* * * * *

די אלטע גאַסן פון די שפאנישע שטעט האָבן געזעען אזעלכע בילדער, ווי מענשן לויפן אין א טויט־שרעק איבער די גאַסן און זוכן א באַהעלטעניש פון אן אויפגערעגטן המון. וואָס דאַרשט נאָך בלוט.

זיי האָבן געזעען א סך שוידערלאַכע בילדער פון פאָגראָמען און מאָרד אָבער די פאָגראָמירטע, געמאַרדעטע און געפייניקטע זיינען געווען אידן און אפיקורסים. אָדער מאַראַנען. און אָנגעפירט מיט די בלוטדאַרשטיקע המונ'ם זיינען געווען גלחים און מאָנאַכן אין שוואַרצע מאַנטלען.

און היינט לויפן טויזנטער מאָנאַכן און גלחים אין טויט־שרעק פאַר'ן צאָרן פונ'ם פאָלק. און זיי זוכן באַהעלטענישן פון א המון וואָס דאַרשט נאָך זייער בלוט. און זיי וואַרפן פון זיך אַראָפּ די שוואַרצע מאַנטלען און טוען זיך אָן אין צייוולע קליידער. מען זאָל זיי נים דערקאָנען.

און שטיינער פליען אין די פענסטער פון די קירכן און די קאַטוילישע אינסטיטוציעס. און דער פאָקעל פון אונטערצינדער ווערט צוגעלייגט צו די פעסטונגען פון דער קירכלאכער מאכט. וואָס האָט הונדערטער יאָרן פאָגראָמירט און געברענט מענשלאכע לייבער, קרבנות צו א כלומר־שטדיקן גאָט פון ליבע . . .

ווער עס זייט ווינט, שניידט שטורעמווינט. די שפאנישע קירך האָט כשר פאַרדינט איר גורל.

עס פעלט "א לעפל"

"מיר וועלן קומען צום ציוניסטישן קאָנגרעס צוגעגרייט איבערצוגעבן די ציוניסטישע פירערשאַפט. מיר זיינען נים צופרידן מיט דעם אז אַ סאַקאַלאָוו זאָל פאַרנעמען ווייצמאַנס פלאַץ, ווייל ער איז אויך פאַראַנטוואָרט־לאַך פאַר דעם דורכפאַל פון דער צוויניסטישער אַדמיניסטראַציע. מיר ווילן נים קיין קאַלעגיע פון־ציוניסטישע פירער. נאָר א מוטיקע פולשטענדיקע אָר־דענונג".

נאָכ'ן טאָן פון זעלבסט זיכערקייט און בראַוואַדע קאָן מען גלייך דער־קענען, צו וועמען אָט די ווערטער באַלאַנגען. איר מאַכט נים קיין טעות: דאָס זיינען רעוויזיאָניסטישע ווערטער. און זיי זיינען אַרויסגענומען געוואָרן פון אן ארטיקל אין דער לאַנדאָנער רעוויזיאָניסטישער ציטונג "אונזער וועג"

ווי איר זעט, איז פון דער רעוויזיאָניסטישער זייט קיין מניעה נים. פון זייערמוועגן איז די זאַרג פאַר דעם ווער עס זאָל פאַרנעמען דר. ווייצמאַנס פלאַץ נאָר קיין זאָרג נים. דער ענטפער אויף דער פראַגע ליגט אויבנאויף: זשאַבאָטינסקי!

עס קאָן זיין, אז דר איבערוועגנדיקסטע מערהייט פונ'ם קאָנגרעס וועט נים איינשטימען מיט דער דאָזיקער מיינונג . . . אָבער די עטלאַכע רעוויזיאָ־ניסטן ווילן דערפון נים וויסן. — זיי זיינען גרייט איבערצונעמען די פירער־שאַפט.

די קאַשע איז דאָ, און דער אפעטיט איז דאָ אוואַדע. עס פעלט בלויז א לעפל. און כאַפּן מיט די הוילע הענט לאָזט מען נים . . .

אָבער זאָל מען נים לאָזן. — די רעוויזיאָניסטן זיינען זיכער, אז זיי קאָנען פאַרט כאַפּן, און — זיי "קומען צום ציוניסטישן קאָנגרעס צוגעגרייט איבערצונעמען די ציוניסטישע פירערשאַפט".

זוי לעבן די ארגענטינער אידן אין די "שלעכטע צייטן"

א שלום אש פייערונג מיט שטערונגען. — קריזיס און ארבעטסלאָזיקייט. — א צרה מיט אידישע אימיגראַנטן וואָס האָבן געפאָדערט מען זאָל זיי שיקן "אהיים". — דער קריזיס אין די אידישע הילפס אינסטיטוציעס. — שלעכטע צייטן. — מען בלייבט פאַסיוו צו די הילף רופן פון אויסלאַנד. — דריי איד. טעאַטערס אין בוענאָס איירעס

א ברייוו פון בוענאָס איירעס (ספּעציעל פאַר ד. א. וו. דורך "איטא")

פון א. ל. שוסהיים

מיטן אנהויב פון הערבסט, וועלכער הויבט זיך אָן ביי אונז אין דעם זעלבן דאַטום ווען אין די צפון לענדער הויבט זיך אָן דער פרילינג, נעמט ביי אונז שטאַרקער קלאַפּן דער רבק פון געזעל־שאַפטלאַך קולטורעלן לעבן. אין זומער איז יעדער געזעלשאַפטלאַכער אינציאַ־טיוו אַפּהייַנגיק דערפון, ווי וועט מען טרעפן אויף א קילן אָוונט. גראָד האָבן מיר האייאר די לעצטע זומער טעג גע־האַט הייסע, אַפּט ביז 37 גראַד אין שאָטן. ס'איז שווער צו פאַרלאַנגען פון שוויצנדיקע מענשן, זיי זאָלן זיך נאָך היצן וועגן כלל ענינים, פאַרזאַמלונגען, אונטערנעמונגען, בענעפיט־פאַרשטעלונ־גען פאַר ארימע אקטיאָרן, זיינען אָפּ־הייַנגיק דערפון, ווי וועט זיין א קילער אָוונט. וואָרים, אויב נים קיין קילער אָוונט, וועט איר נים פאַרנאַרן אויף קיין פאַרזאַמלונג אָדער פאַרשטעלונג קיין טויבע קאַץ.

די פייערונג פון שלום אש'ם פופּציק יאָריקן יובילעאום, וועלכן עס האָט אראַנ־זשירט דער היגער "ח. ד. נאַמבערג שריי־בער פאַראיין" האָט געהאַט דאָס דאָזיקע מעטראָלאָגישע גלק. ס'איז געווען קיל און אן עולם פון עטלאַכע הונדערט מענער און פרויען, וואָס איז געקומען צו דער פייערונג, האָט באַוויזן ווי פאָפּולער עס איז דאָ דער גרויסער אידישער ראַמאַנס־אן דראַמאַטורג.

אש'ם פאָפּולאַריטעט איז אָבער ווייזט אויס נים געפעלן געוואָרן די היגע אידישע קאָמוניסטן, וועלכע זיינען געקומען שטע־רען די פייערונג, מאַכנדיק א טומל און צעוואַרפנדיק ספּעציעל געדרוקטע אויפ־רופן קעגן אש'ן דעם "פאַשיסטן" און קעגן דעם וועלט פאַשיזם (מיט דער איצ־טיקער ארגענטינער רעגירונג בתוכם) בכ־לל. מען האָט אָבער די קליינע גרופּע באַלד באַרואיקט און די פייערונג איז דורכגע־פירט געוואָרן ביז צום סוף.

דאָס קומען אויף א ליטעראַרישער פיי־ערונג מיט פּאָליטישע מאַניפעסטאַציעס איז אַנ אן אויסדרוק פון דער פּאָליטיש־סאָציאַלער גערוועזיטעט, וועלכע הערשט דאָ ביי א גרויסן טייל פון די ארבעטער מאַסן און פון וועלכע די אידישע ארבע־טער בילדן נים קיין אויסנאַם. דער עקאָ־נאָמישער קריזיס אין לאַנד פאַרקלענערט זיך נים, די ארבעטסלאָזיקייט וואַקסט גרויסע מאַסן ארבעטער וועלכע האָבן גע־וואַרט אויפן אָנהויב פון דעם סעזאָן (ווי למשל די קאָנסעפקציע שניידער פון מע־נער און דאַמען בראַנזשע), זיינען גע־בליבן אָן ארבעט. און די. וואָס באַקומען א ביסל ארבעט ביי די סוחרים, ארבעטן פאַר נידעריקערע פרייזן, ווי די וואָס זיי־נען פאַראיאַרן באַטראַכט געוואָרן פאַר אומדערטרעלאַך. דערצו דער פאָליטישער דריק פון דער פראַוויזיאָנאַרישער רעגירונג, דער ארעסט פון א סך ארבעטער, די שלי־סונג פון ארבעטער אָרגאַניזאַציעס און די כמעט פולשטענדיקע אָפּשאַפונג פון פאַר־זאַמלונגס רעכט ביי די ארבעטער — אָט שטימונג פון פאַרביטערונג וועט, ווי צו האַלטן די מאַכט אין אָרדענונג איז צו לאָזן זיי געניסן פון די פרוכט פון זייער זיג.

די נייע רעפּובליקאַנישע רעגירונג פון שפאניע האָט געוואָלט זיין צו דעמאָקראַטיש. וואָס איז גוט אין פרידלאַכער צייט, אָבער נים אינ'ם מאָ־מענט פון דער רעוואָלוציע. זי האָט געלאָזט די מאָנאַרכיסטן אָנצופירן פריי זייערע אינטריגעס מיט דער הילף פון דער. נאָך אַלמעכטיקער קירך, שטעלנ־דיק אזוי אין געפאַר איר אייגענע עקזיסטענץ. האָט דאָס פאָלק אָבער געמוזט געפינען אין אויסגאַנג צום אָנגעזאַמלטן צאָרן. און דער אויסברוך איז געקומען

די פראַוויזיאָנעלע רעגירונג איז איצט אליין אפשר אין געפאַר פון אָפּגעשווינקט ווערן. אויב זי וועט זיך נים בויגן פאַר'ן ווילן פונ'ם פאָלק.

* * * * *

די אלטע גאַסן פון די שפאנישע שטעט האָבן געזעען אזעלכע בילדער, ווי מענשן לויפן אין א טויט־שרעק איבער די גאַסן און זוכן א באַהעלטעניש פון אן אויפגערעגטן המון. וואָס דאַרשט נאָך בלוט.

זיי האָבן געזעען א סך שוידערלאַכע בילדער פון פאָגראָמען און מאָרד אָבער די פאָגראָמירטע, געמאַרדעטע און געפייניקטע זיינען געווען אידן און אפיקורסים. אָדער מאַראַנען. און אָנגעפירט מיט די בלוטדאַרשטי־קע המונ'ם זיינען גלחים און מאָנאַכן אין שוואַרצע מאַנטלען.

און היינט לויפן טויזנטער מאָנאַכן און גלחים אין טויט־שרעק פאַר'ן צאָרן פונ'ם פאָלק. און זיי זוכן באַהעלטענישן פון א המון וואָס דאַרשט נאָך זייער בלוט. און זיי וואַרפן פון זיך אַראָפּ די שוואַרצע מאַנטלען און טוען זיך אָן אין צייוולע קליידער. מען זאָל זיי נים דערקאָנען.

אן שטיינער פליען אין די פענסטער פון די קירכן און די קאַטוילישע אינסטיטוציעס. און דער פאָקעל פון אונטערצינדער ווערט צוגעלייגט צו די פעסטונגען פון דער קירכלאכער מאכט. וואָס האָט הונדערטער יאָרן פאָגראָמירט און געברענט מענשלאכע לייבער, קרבנות צו א כלומר־שטדיקן גאָט פון ליבע . . .

ווער עס זייט ווינט, שניידט שטורעמווינט. די שפאנישע קירך האָט כשר פאַרדינט איר גורל.

עס פעלט "א לעפל"

"מיר וועלן קומען צום ציוניסטישן קאָנגרעס צוגעגרייט איבערצוגעבן מען די ציוניסטישע פירערשאַפט. מיר זיינען נים צופרידן מיט דעם אז אַ סאַ־קאַלאָוו זאָל פאַרנעמען ווייצמאַנס פלאַץ, ווייל ער איז אויך פאַראַנטוואָרט־לאַך פאַר דעם דורכפאַל פון דער צוויניסטישער אַדמיניסטראַציע. מיר ווילן נים קיין קאַלעגיע פון־ציוניסטישע פירער. נאָר א מוטיקע פולשטענדיקע אָר־דענונג".

נאָכ'ן טאָן פון זעלבסט זיכערקייט און בראַוואַדע קאָן מען גלייך דער־קענען, צו וועמען אָט די ווערטער באַלאַנגען. איר מאַכט נים קיין טעות: דאָס זיינען רעוויזיאָניסטישע ווערטער. און זיי זיינען אַרויסגענומען געוואָרן פון אן ארטיקל אין דער לאַנדאָנער רעוויזיאָניסטישער ציטונג "אונזער וועג"

ווי איר זעט, איז פון דער רעוויזיאָניסטישער זייט קיין מניעה נים. פון זייערמוועגן איז די זאָרג פאַר דעם ווער עס זאָל פאַרנעמען דר. ווייצמאַנס פלאַץ נאָר קיין זאָרג נים. דער ענטפער אויף דער פראַגע ליגט אויבנאויף: זשאַבאָטינסקי!

עס קאָן זיין, אז דר איבערוועגנדיקסטע מערהייט פונ'ם קאָנגרעס וועט נים איינשטימען מיט דער דאָזיקער מיינונג . . . אָבער די עטלאַכע רעוויזיאָ־ניסטן ווילן דערפון נים וויסן. — זיי זיינען גרייט איבערצונעמען די פירער־שאַפט.

די קאַשע איז דאָ, און דער אפעטיט איז דאָ אוואַדע. עס פעלט בלויז א לעפל. און כאַפּן מיט די הוילע הענט לאָזט מען נים . . .

אָבער זאָל מען נים לאָזן. — די רעוויזיאָניסטן זיינען זיכער, אז זיי קאָנען פאַרט כאַפּן, און — זיי "קומען צום ציוניסטישן קאָנגרעס צוגעגרייט איבערצונעמען די ציוניסטישע פירערשאַפט".

די לאָנדאָנער פאַרהאַנדלונגען

פון דר. יצחק שפּירא

מיטן אנהויב פון הערבסט, וועלכער הויבט זיך אָן ביי אונז אין דעם זעלבן דאַטום ווען אין די צפון לענדער הויבט זיך אָן דער פרילינג, נעמט ביי אונז שטאַרקער קלאַפּן דער רבק פון געזעל־שאַפטלאַך קולטורעלן לעבן. אין זומער איז יעדער געזעלשאַפטלאַכער אינציאַ־טיוו אַפּהייַנגיק דערפון, ווי וועט מען טרעפן אויף א קילן אָוונט. גראָד האָבן מיר האייאר די לעצטע זומער טעג גע־האַט הייסע, אַפּט ביז 37 גראַד אין שאָטן. ס'איז שווער צו פאַרלאַנגען פון שוויצנדיקע מענשן, זיי זאָלן זיך נאָך היצן וועגן כלל ענינים, פאַרזאַמלונגען, אונטערנעמונגען, בענעפיט־פאַרשטעלונ־גען פאַר ארימע אקטיאָרן, זיינען אָפּ־הייַנגיק דערפון, ווי וועט זיין א קילער אָוונט. וואָרים, אויב נים קיין קילער אָוונט, וועט איר נים פאַרנאַרן אויף קיין פאַרזאַמלונג אָדער פאַרשטעלונג קיין טויבע קאַץ.

די פייערונג פון שלום אש'ם פופּציק יאָריקן יובילעאום, וועלכן עס האָט אראַנ־זשירט דער היגער "ח. ד. נאַמבערג שריי־בער פאַראיין" האָט געהאַט דאָס דאָזיקע מעטראָלאָגישע גלק. ס'איז געווען קיל און אן עולם פון עטלאַכע הונדערט מענער און פרויען, וואָס איז געקומען צו דער פייערונג, האָט באַוויזן ווי פאָפּולער עס איז דאָ דער גרויסער אידישער ראַמאַנס־אן דראַמאַטורג.

אש'ם פאָפּולאַריטעט איז אָבער ווייזט אויס נים געפעלן געוואָרן די היגע אידישע קאָמוניסטן, וועלכע זיינען געקומען שטע־רען די פייערונג, מאַכנדיק א טומל און צעוואַרפנדיק ספּעציעל געדרוקטע אויפ־רופן קעגן אש'ן דעם "פאַשיסטן" און קעגן דעם וועלט פאַשיזם (מיט דער איצ־טיקער ארגענטינער רעגירונג בתוכם) בכ־לל. מען האָט אָבער די קליינע גרופּע באַלד באַרואיקט און די פייערונג איז דורכגע־פירט געוואָרן ביז צום סוף.

דאָס קומען אויף א ליטעראַרישער פיי־ערונג מיט פּאָליטישע מאַניפעסטאַציעס איז אַנ אן אויסדרוק פון דער פּאָליטיש־סאָציאַלער גערוועזיטעט, וועלכע הערשט דאָ ביי א גרויסן טייל פון די ארבעטער מאַסן און פון וועלכע די אידישע ארבע־טער בילדן נים קיין אויסנאַם. דער עקאָ־נאָמישער קריזיס אין לאַנד פאַרקלענערט זיך נים, די ארבעטסלאָזיקייט וואַקסט גרויסע מאַסן ארבעטער וועלכע האָבן גע־וואַרט אויפן אָנהויב פון דעם סעזאָן (ווי למשל די קאָנסעפקציע שניידער פון מע־נער און דאַמען בראַנזשע), זיינען גע־בליבן אָן ארבעט. און די. וואָס באַקומען א ביסל ארבעט ביי די סוחרים, ארבעטן פאַר נידעריקערע פרייזן, ווי די וואָס זיי־נען פאַראיאַרן באַטראַכט געוואָרן פאַר אומדערטרעלאַך. דערצו דער פּאָליטישער דריק פון דער פראַוויזיאָנאַרישער רעגירונג, דער ארעסט פון א סך ארבעטער, די שלי־סונג פון ארבעטער אָרגאַניזאַציעס און די כמעט פולשטענדיקע אָפּשאַפונג פון פאַר־זאַמלונגס רעכט ביי די ארבעטער — אָט שטימונג פון פאַרביטערונג וועט, ווי צו האַלטן די מאַכט אין אָרדענונג איז צו לאָזן זיי געניסן פון די פרוכט פון זייער זיג.

די נייע רעפּובליקאַנישע רעגירונג פון שפאניע האָט געוואָלט זיין צו דעמאָקראַטיש. וואָס איז גוט אין פרידלאַכער צייט, אָבער נים אינ'ם מאָ־מענט פון דער רעוואָלוציע. זי האָט געלאָזט די מאָנאַרכיסטן אָנצופירן פריי זייערע אינטריגעס מיט דער הילף פון דער. נאָך אַלמעכטיקער קירך, שטעלנ־דיק אזוי אין געפאַר איר אייגענע עקזיסטענץ. האָט דאָס פאָלק אָבער געמוזט געפינען אין אויסגאַנג צום אָנגעזאַמלטן צאָרן. און דער אויסברוך איז געקומען

די פראַוויזיאָנעלע רעגירונג איז איצט אליין אפשר אין געפאַר פון אָפּגעשווינקט ווערן. אויב זי וועט זיך נים בויגן פאַר'ן ווילן פונ'ם פאָלק.

* * * * *

די אלטע גאַסן פון די שפאנישע שטעט האָבן געזעען אזעלכע בילדער, ווי מענשן לויפן אין א טויט־שרעק איבער די גאַסן און זוכן א באַהעלטעניש פון אן אויפגערעגטן המון. וואָס דאַרשט נאָך בלוט.

זיי האָבן געזעען א סך שוידערלאַכע בילדער פון פאָגראָמען און מאָרד אָבער די פאָגראָמירטע, געמאַרדעטע און געפייניקטע זיינען געווען אידן און אפיקורסים. אָדער מאַראַנען. און אָנגעפירט מיט די בלוטדאַרשטי־קע המונ'ם זיינען גלחים און מאָנאַכן אין שוואַרצע מאַנטלען.

און היינט לויפן טויזנטער מאָנאַכן און גלחים אין טויט־שרעק פאַר'ן צאָרן פונ'ם פאָלק. און זיי זוכן באַהעלטענישן פון א המון וואָס דאַרשט נאָך זייער בלוט. און זיי וואַרפן פון זיך אַראָפּ די שוואַרצע מאַנטלען און טוען זיך אָן אין צייוולע קליידער. מען זאָל זיי נים דערקאָנען.

אן שטיינער פליען אין די פענסטער פון די קירכן און די קאַטוילישע אינסטיטוציעס. און דער פאָקעל פון אונטערצינדער ווערט צוגעלייגט צו די פעסטונגען פון דער קירכלאכער מאכט. וואָס האָט הונדערטער יאָרן פאָגראָמירט און געברענט מענשלאכע לייבער, קרבנות צו א כלומר־שטדיקן גאָט פון ליבע . . .

ווער עס זייט ווינט, שניידט שטורעמווינט. די שפאנישע קירך האָט כשר פאַרדינט איר גורל.

עס פעלט "א לעפל"

"מיר וועלן קומען צום ציוניסטישן קאָנגרעס צוגעגרייט איבערצוגעבן מען די ציוניסטישע פירערשאַפט. מיר זיינען נים צופרידן מיט דעם אז אַ סאַ־קאַלאָוו זאָל פאַרנעמען ווייצמאַנס פלאַץ, ווייל ער איז אויך פאַראַנטוואָרט־לאַך פאַר דעם דורכפאַל פון דער צוויניסטישער אַדמיניסטראַציע. מיר ווילן נים קיין קאַלעגיע פון־ציוניסטישע פירער. נאָר א מוטיקע פולשטענדיקע אָר־דענונג".

נאָכ'ן טאָן פון זעלבסט זיכערקייט און בראַוואַדע קאָן מען גלייך דער־קענען, צו וועמען אָט די ווערטער באַלאַנגען. איר מאַכט נים קיין טעות: דאָס זיינען רעוויזיאָניסטישע ווערטער. און זיי זיינען אַרויסגענומען געוואָרן פון אן ארטיקל אין דער לאַנדאָנער רעוויזיאָניסטישער ציטונג "אונזער וועג"

ווי איר זעט, איז פון דער רעוויזיאָניסטישער זייט קיין מניעה נים. פון זייערמוועגן איז די זאָרג פאַר דעם ווער עס זאָל פאַרנעמען דר. ווייצמאַנס פלאַץ נאָר קיין זאָרג נים. דער ענטפער אויף דער פראַגע ליגט אויבנאויף: זשאַבאָטינסקי!

עס קאָן זיין, אז דר איבערוועגנדיקסטע מערהייט פונ'ם קאָנגרעס וועט נים איינשטימען מיט דער דאָזיקער מיינונג . . . אָבער די עטלאַכע רעוויזיאָ־ניסטן ווילן דערפון נים וויסן. — זיי זיינען גרייט איבערצונעמען די פירער־שאַפט.

די קאַשע איז דאָ, און דער אפעטיט איז דאָ אוואַדע. עס פעלט בלויז א לעפל. און כאַפּן מיט די הוילע הענט לאָזט מען נים . . .

אָבער זאָל מען נים לאָזן. — די רעוויזיאָניסטן זיינען זיכער, אז זיי קאָנען פאַרט כאַפּן, און — זיי "קומען צום ציוניסטישן קאָנגרעס צוגעגרייט איבערצונעמען די ציוניסטישע פירערשאַפט".

אין לאָנדאָן קומט איצט פאַר דער צווייטער טייל פון די פאַרהאַנדלונגען צווישן די פאַרטרעטער פון דער אידישער אגענטור מיט דער ענגלישער רעגירונג — דער צווייטער טייל פון יענע פאַר־האַנדלונגען, וואָס האָבן זיך פאַר עטלאַ־כע חדשים צוריק פאַרענדיקט מיט מעק־דאָנאַלדס באַקאַנטן בריוו צו דר. חיים ווייצמאַן, און וואָס באַדאַרפן איצט פירן צו א הסכם וועגן דעם צוועלף און א האַלב מיליאָן דאָל. רעגירונגס פלאַן אויף צו פאַר בעסערן דעם אַגריקולטורעלן מצב פון דער ארץ־ישראל'דיקער באַפעלקערונג.

וועגן דעם גאַנצן גאַנג פון די דאָזיקע פאַרהאַנדלונגען זיינען נאָך ביז איצט קיין אפיציעלע ידיעות נים אַרויסגענעבן געוואָרן, אָבער שוין פון דעם, וואָס די צייטונגען ברייננען, מאַהורי הפרגוד, איז צו זעען, אז די פאַרהאַנדלונגען שטויסן זיך אָן אויף א חיבש ביסל חלו־קי־דעות. און וואָס באַשטייען אָדער אין וואָס קענען? ס'קען זיין, אז ס'האַנדלט זיך בלויז וועגן פּראַקטישע דיספּערענען איבער דעם אופן, ווי אזוי די דערמאַנטע געלדער זאָלן פאַרווענדט ווערן, נים טראָ־גענדיק דערביי קיין בראַאַקטער, וואָס ריירט אָן די יסודות פון דער אידישער אויפבוי ארבעט. ס'קאָן אָבער אויך זיין, און דאָס איז אסך וואַרשיינלאַכער, אז ביי איצטיקע פאַרהאַנדלונגען האָט מען זיך ענדלאַך אויף א פּראַקטישן אופן אָנגעשטויסן אויף דעם פּראָבלעם, וואָס הייסט "אידן און ענגלענדער אין ארץ־ישראל"; אויף דער פּנים־אל־פּנים גע־שטעלטער פראַגע, צי אין ענגלאַנד גרייט אקטיוו מיטהעלפן ביי דער פאַרווירקלאַ־כונג פונם ציוניזם לויטן ג י י ס ט פון די איינגעגאַנגענע התחייבות'ן, אָדער צי האָט ענגלאַנד באַשלאָסן, אויסנוצנדיק די קונצן פון סכאַלאַסטיש־יעזואַיטישער וועדטער־אינטערפּרעטאַציע, די אידישע אויפבוי־ארבעט צו שטערן און פאַרקריפּ־לען. און אָט, אינם דירעקטן אָדער אומ־דירעקטן ענטפער, וואָס די פאַרהאַנדלונ־גען וועלן וואַרשיינלאַך אויף ד ע ר פראַגע אַרויסברייננען, באַשטייט אויך זייער ג ר ו י ס ע ו י ב ט י ק י י ט.

מעקדאָנאַלדס בריוו צו דר. חיים ווייצ־מאַן האָט אין זיין צייט אין א גרויסער מאָס צעשטרייט די פאַרביטערטע שטי־מונגען וואָס זיינען אַרויסגערופן געוואָרן דורך סימפּאַטאַנס באַריכט און פאַספילדס ווייסן פּאַפּיר. ס'האָט נאָך אמאָל אויפגע־וואַכט די האָפענונג, אז די בעסערע טיי־לען פון די פירנדיקע כחות אין ענגלאַנד, און צווישן זיי דער רוב פון דער אַר־בעטער־רעגירונג. האַלטן נאָך לעת עתה נים דערביי, אויף א צניעס יעוואַיטיש אופן זיך אַרויסצודרייען פון ענגלאַנדס התחייבות'ן לגבי דעם אידישן פאָלק. מען האָט געוואָלט גלויבן, אז מעקדאָנאַלדס נייע פאַרזיכערונגען זיינען נים געמיינט ווי א ווערטער־שפּיל, וואָס באַצווענקט בלויז צייטווייליק צו באַרואיקן די אויפ־נערענטע אידישע געמיטער, נאָר אז זיי־נען דערקלערונגען באַדייטן אן אויפריכטי־קע פאַרפּליכטונג צו פאַזיטיווע מעשים. די איצטיקע פאַרהאַנדלונגען אין לאָנ־דאָן וועלן דאַרפן קלאָר מאַכן דעם פראַק־טישן ווערט פון מעקדאָנאַלדס פאַרזיכע־רונגען. צו וועט די ענגלישע רעגירונג די דאָזיקע פאַרזיכערונגען באַהאַנדלען פונקט אזוי ווי די באַלפור דעקלאַראַציע און דעם מאַנדאַט, למעשה אָבער זיך ווייטער האַלטן אין די וועגן פון דער ארץ־ישראל'־דיקער אַדמיניסטראַציע און פון פאַספילדס פלענער?

די לאָנדאָנער פאַרהאַנדלונגען האָבן דערפאַר א פיל גרעסערע באַדייטונג אייר־דער די וויכטיקייט פון די פלענער, וואָס ווערן דאָרט באַהאַנדלט — און דערפאַר וועט זיך אויף די אידישע וועלט מיט גרויסער אויפמערקזאַמקייט מוזן צוזאַמענדן סיי צום גאַנג און סיי צו די רעזולטאַטן פון די דאָזיקע פאַרהאַנדלונגען.

*

אין קורצן וועט פאַרקומען דער 17טער ציוניסטישער קאָנגרעס, וועלכער וועט באַדאַרפן מאַכן דעם סך־הכל פון די לעצ־טע צוויי יאָר און באַשטימען די פלענער און וועגן פאַר דער וויטערדיקער אר־בעט. צאַלרייך און קאָמפּליצירט וועלן דאָס מאָל זיין די פראַבלעמען, מיט וועל־כע דער קאָנגרעס וועט זיך מוזן באַ־שעפטיקן. די לאַגע פונם אידישן ישוב אין ארץ־ישראל, דער מצב פון די אין אייראָפּע, די ירידה פון דער ציו־ניסטישער באַוועגונג אין די פאַרשיידענע לענדער, דאָס פראַבלעם פון די אידיש־אראַבישע באַציאָנונגען, אונזער שטעלונג צו ענגלאַנד, ווייצמאַנס רעזיגנאַציע, די באַשטימונג פונם בודזשעט פאַר די פאַר־שיידענע ארבעטס־צעבען און נים צו־לעצט, די אויסוואַל פון א נייער פירער־שאַפט — יעדער פון די דערמאַנטע פונק־טען וועט פאַדערן א גרונטלאַכע אחריות־פולע באַהאַנדלונג.

ס'איז אָבער אויך נים קיין ספק, וועל־כער פון די אויסגערעכנטע פונקטן וועט שטיין אין מיטל־פונקט פון אלע פראַגן. יאָ, וועלכער פון זיי וועט באַשטימען דעם גורל און די ריכטונג פון דער גאַנצער קאָנגרעס ארבעט.

די צענטער־פראַגע, אַרום וועלכער דער גאַנצער קאָנגרעס וועט זיך דרייען, וועט זיין: ווי האַלטן מיר מיט ענגלאַנד? וואָס זיינען די אמת'ע פלענער און כוונות פון דער ענגלישער רעגירונג לגבי אונזער אר־בעט אין ארץ־ישראל; צי זיינען נאָך באַ־רעכטיקט די האַפענונגען, אז אונזער אר־בעט וועט אין ענגלאַנד געפינען א העלפנ־דיקע האַנט, אָדער צי מוזן מיר זיך אַנט־גילטיק צוגעוואוינען צום געראַנק, אז ענגלאַנד איז הויפּטזעכלאַך א נעגאַטיווער און שטענדיקער כוח.

דער איצטיקער קאָנגרעס וועט דערפאַר זיין איינער פון די וויכטיקסטע אין דער געשיכטע פונם ציוניזם. יאָרן לאַנג האָט מען די דאָזיקע פראַגע אָפּגעשטופּט און פאַרלעגט, יאָרן לאַנג האָט מען פשוט מורא געהאַט, זיך נעענטער צו איר צו־ריקן. איצט אָבער איז מער קיין אויס־וועג נים. איצט שוועבט

טרינקט
בעלס
חשינדושער אייל ארענדוש
דריי
באשטעלט א קיים היינט
BELL BOTTLING CO. (באראדיצקי מרידער) PHONE 51 591

זינדיק בלוט

א העכסט שפאנענדער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין אמעריקע

++++

פון א. ר.

(פארזעצונג)

— איך ווייס ? איך ווייס ? — האט ער געשטאמלט.

—און איך מיין, אז דער שולדיקער איז דער פאטער אליין געווען; זאל עס אים איצט ניט געדענקען ווערן. ווען דער אליין וואלט זיך ניט נאכגעגעבן זיינע ליידנשאפטן, ווען ער וואלט געהערט וואס מען רעדט צו אים. . . . ווען ער וואלט ניט געווען אזוי איינגעשפארט... וואלטן דאך די אלע צרות ניט געקומען . . מען האט אים דען ניט געווארנט ? מען האט דאך אים געווארנט...

— אזוי ? דיינסטסט, אז שולדיק איז ער אליין ?

— ווער דען ? ווען ער וואלט זיך פרי־ער בארעכנט וואס ער גייט טאן. און קיידי האט אים גענומען טרייס־און הארציק. זי האט אים גענומען טרייס־מען און אויסרייד. מילא, וואס עס איז געווען איז דאך געווען, צוריקכאפן קען מען דאך ניט. מסתמא איז אזוי באשערט געווען, וואס זשע וועט איצט שוין העלפן די זארג און דער עגמת נפש; מען דארף אלץ פארגעסן. פארגעסן און גע־נוג. דערווייל לעבן מיר דאך. און מען דארף זיך אין זינען האבן.. א קינד איז דא און מען דארף עס פארזארגן. די פעק־טארי איז געבליבן אן א באלעבאס. אלץ איז דאך געבליבן אויף הפקר. דו מוזסט זיך בעגרושאמען בארואיקן און זיך גע־מען אכטונג געבן אויף דער פעקטארי.

איצט האט זי גערעדט מיט דער האר־ציקייט ווי אמאל, גלייך נאך זייער חתו־נה. זי האט אים ניט פארגעוואָרפן קיין שום זאך; זי האט ניט געהאט קיין טע־נות אויף אירע באליידיקונגען און יסו־רים. זי האט אויסגעמידן צו דערמאנען דאס, וואס ער האט קיינ איר געטאן. און מען האט אויסריידן מילא, וואס עס איז געווען איז דאך געווען, צוריקכאפן קען מען דאך ניט. מסתמא איז אזוי באשערט געווען, וואס זשע וועט איצט שוין העלפן די זארג און דער עגמת נפש; מען דארף אלץ פארגעסן. פארגעסן און גע־נוג. דערווייל לעבן מיר דאך. און מען דארף זיך אין זינען האבן.. א קינד איז דא און מען דארף עס פארזארגן. די פעק־טארי איז געבליבן אן א באלעבאס. אלץ איז דאך געבליבן אויף הפקר. דו מוזסט זיך בעגרושאמען בארואיקן און זיך גע־מען אכטונג געבן אויף דער פעקטארי.

ציקייט ווי אמאל, גלייך נאך זייער חתו־נה. זי האט אים ניט פארגעוואָרפן קיין שום זאך; זי האט ניט געהאט קיין טע־נות אויף אירע באליידיקונגען און יסו־רים. זי האט אויסגעמידן צו דערמאנען דאס, וואס ער האט קיינ איר געטאן. און

לאנגער שלאף מאכט ווידער פרייליך די בייבי

"אונזער בייבי פלעגט זיך אויפוועקן עטלאכע מאל א נאכט, ביז מיר האבן אנ־געפאנגען צו געבן איר אביסל קאסטאריא נאך איר לעצטן מאלצייט", האט גרעזאנט א מוטער פון אייאווא. "דאס קינד איז געשלאפן געשמאק פון דער ערשטער נאכט און דאס האט אים גענאכט צו אויסזעהן און פילן א סך בעסער". בייבי ספעציאליסטן אינדארסירן פלעטשערס קאסטאריא; און מיליאנען מוטערס ווייסן ווי אזוי די דאזיקע פון ווייניר גרינצייג, ניט שעדלאכע צוגרייטונג העלפט בייביס און קינדער, מיט בוך־ווייסיק, פארשטא־פונג, פארקילונגען, דייעריא און א. וו. די פלעטשער אונטערשריפט איז שטענדיק אויף דעם ראפער פון ריכטיקער קאסטא־ריא. היט זיך פון נאכגעמאכטע.

בענדזשאמין האט געפילט ווי אין הארצן ווערט אים לייכטער און דערווייל איז קיידים האנט געבליבן לינז אויף זיין האנט. ער האט אומבאוואוסטזיניק גע־נומען געבען איר נאקעטע האנט און — זי האט זיך שוין מער נישט געקאנט באהערשן : אין איר האט צוריק אויפגע־לעגט די ליבע צו אים. די ליבע וואס האט אין איר געהאט גערימלט האט זיך צוריק אויפגעבאפט איצט, זי האט זיך געבויגן, געבויגן צו אים רעדנדיק און פלוצלונג האט איר קאפ א פאל געטאן אויף זיין ברוסט; זי האט באהאלטן איר פנים אויף זיין לייב און זי האט זיך שטיל צעוויינט.

זי האט געוויינט אזוי שטיל ווי זי וואלט געווען אן כחות. ער האט מיט איין האנט געגלעט אירע צעלאזטע האר און ער האט גארנישט גערעדט. ער האט גע־שוויגן און ער האט זיך איר געלאזט אויסלוויינען. ער איז דערביי געווען שטארק צעטראגן און ער האט אליין נישט פאר־שטאנען דאס געפיל וואס האט אין אים דערווייל אויפגעוואכט. ער האט זיך צו־ריק דערפילט נאענט צו איר, ווי ער וואלט זיך ענדלאך דערמאנט אז זי מוז זיין, זיין ווייב, אבער קיין ליבע אין אין זיין הארצן נאך ניט געווען פאר איר. ער האט בלויז מיטגעפילט אירע ליידן. ער האט בלויז געפילט אז זי איז אים נא־ענט. אבער דער פלאם פון ליבע און ליי־דענשאפט איז פאר איר געווען פארלאשן.

קיידי האט עס דערפילט . . . זי האט אויפגעהערט ווייגען, זי האט צוריק אויפ־גענהויבן איר קאפ און זי האט זיך באמיט צו שמייכלען.

דער שמייכל איז ארויסגעקומען עפעס טראגיש און זי האט געזאגט :

— דו דארפסט ניט פארגעסן אז דו ביזסט א טאטע פון א קינד . . . איצט דארפסטו אלץ פארגעסן און איבערגעמען די פעקטארי אין דיינע הענט אריין. צו־ריק איינפירן דאס לעבן וואס איז צע־שטערט געווארן.

און ווייל זי איז געווען רואיק און זי האט צו אים קיין טענות ניט געהאט, דערפאר האט ער זיך דערפילט צו איר נאך נעענטער און ער האט געענט־פערט.

— אלרייט קיידי, וואס איז געווען איז געווען . . . אבער איצט וועל איך זיך נעמען צו דער פעקטארי . . .

זי האט אויף אים א קוק געטאן מיט מען און אויסריידן מילא, וואס עס איז געווען איז דאך געווען, צוריקכאפן קען מען דאך ניט. מסתמא איז אזוי באשערט געווען, וואס זשע וועט איצט שוין העלפן די זארג און דער עגמת נפש; מען דארף אלץ פארגעסן. פארגעסן און גע־נוג. דערווייל לעבן מיר דאך. און מען דארף זיך אין זינען האבן.. א קינד איז דא און מען דארף עס פארזארגן. די פעק־טארי איז געבליבן אן א באלעבאס. אלץ איז דאך געבליבן אויף הפקר. דו מוזסט זיך בעגרושאמען בארואיקן און זיך גע־מען אכטונג געבן אויף דער פעקטארי.

איצט האט זי גערעדט מיט דער האר־ציקייט ווי אמאל, גלייך נאך זייער חתו־נה. זי האט אים ניט פארגעוואָרפן קיין שום זאך; זי האט ניט געהאט קיין טע־נות אויף אירע באליידיקונגען און יסו־רים. זי האט אויסגעמידן צו דערמאנען דאס, וואס ער האט קיינ איר געטאן. און

עס איז ניטא קיין סאבסטיטוט פאר

Christie's Arrowroots

פאר ארום 80 יאר פארגעצוינן פון ד׳ מוטערס פון קאנא״ד צוליב זייער אויסגעפרובירטער ריינקייט און הויכער קוואַ־ליטעט. בלויז קריסטיס קאנען מאכן קריסטיס אראורוטס.

שפרינגט
ווי א
ווילד פערד
נערוון געשמיסן
פון טאנץ
און קאפעאין

שפרינגט — אויפגערעגט — צאנקענד — בייז ! אויב נערוון ווערן געשמיסן יעדן טאג פון אייער לעבן פון די דראג־ביישן טאנץ און קאפעאין וואס געפינען זיך אין געוויסע מאלצייט געטראנקען. ווי אזוי זשע קאנט איר דערווארטן רואיקן שלאף.— ניט זיין אויפגערעגט אדער ניט האבן קיין קאפווייטיקן ?

פרובירט פאסטום, געשמאק, צופרידנשטעלנד, פריי פון שעדלאכע דראגס. שאפט אפ די אנגעצויגענע נערוון, שלאפלאזע שטונדן און קאפווייטיקן פארורזאכט פון טאנץ און קאפעאין. די גאנצע פאמיליע וועט פון דעם הנאה האבן. מאמענטאל געמאכט אין דער קאפ צו א קאסט פון ארום א האלבן סענט. ניינציק קאפס צו א פופציק סענט בלעכל. אדער ס׳איז דא פאסטום סיריעל געמאכט דורך אויפזידן אדער פערקאליטינג פאר צוואנציק מינוט.

זאפאס פאר א וואך פריי

מאכט א 30־טאגיקן טעסט פון פאסטום. מיר ווילן פאר אייך אנמאנען אייער טעסט דורך נעבן אייך אייער זאפאס פאר דער ערשטער וואך פריי. שרייבט צו דזשענעראל פודס, לימיטעד, סטערלינג סאוער, מאראנטא 2, אנטאריא.

באליבט ביי קינדער

א סך קינדער האבן ניט ליב דעם טעם פון פייך. זיי האבן ליב צו האבן דעם זעלבן סרוגג וואס די ״דערוואקסענ־נע״. עס איז נוט פאר זיי צו האבן א הייסן סרוגג. מאכט אינ־סטאנט פאסטום פאר זיי. נוצנדיק הייסע מילך (ניט געזאדענע אנשטאט געזאדענע וואסער. זיי ווילן עס ליב האבן !

Postum

יערלאכער לאנטשעאן פון קאוג סיל פון אידישע פרויען

דער קאונסיל פון אידישע פרויען אין עדמאנטאן האט אפגעהאלטן דעם יערלאכן לאנטשעאן מיטינג אין מעקדאנאלד האָ־טעל לעצטן מיטוואך. מרס. י. ליבערמאן איז דערווייל געווארן פרעזידענטן. אנדע־רע דערוויילטע באאמטע זיינען :

ערשטע וויצע־פרעזידענטן, מרס. א. בערקאוו; צווייטע וויצע־פרעזידענטן, מרס. אי. קרעמער; סעקרעטאר־קאסירערן, מרס. אי. סווארטז; קאָרעספ. סעקרעטאר, מרס. מ. שאו; פינאנץ סעקרעטאר, מרס. מ. וויינגלאז און קאסירערן, מרס. ל. פא־דערסקי; מיטגלידערנס פון דער באארד זיינען דערווייל געווארן מרס. וו. דיי־מאנד, מרס. וו. וויינסקאן און מרס. ב. לאוער.

מרס. ה. בלומפילד, פרעזידענטן האט אפגענעבן א באריכט וועגן דער גרינדונג פון אידישע דזשוניארס אונטער דער פי־רערשאפט פון מרס. א. מילער.

מרס. ל. פאדערסקי האט באריכטעט וועגן די געלטן וואס זיינען אריינגעקומען אין פארלויף פון׳סיאר. מרס. אי. ווער־שאף האט באריכטעט וועגן די לויפנדע פאסירונגען; מרס. דזש. ניזהויז האט באַ־ריכטעט וועגן די פארשיידענע אונטערנע־מונגען פונם יאר. מרס. מ. פראטקין האט באריכטעט, אז עס איז אפגעשיקט גע־ווארן $741, צום מערב קאנאדער בית יתומים, אין ווינניפעג.

מרס. שמעלניצקי האט באריכטעט וועגן די סובסקריפשאנס צו דעם מאנאזין פון די אידישע פרויען; מרס. דיימאנד, קאנווינע־רען פון פילאנטראפיק קאמיטע, פאר 10 יאר צייט האט באריכטעט, אז 675 דאלאר איז אויסגעגעבן געווארן אויף בע־נעוואלענט ארבעט; מרס. מ. שאו, קאָ־רעספ.־סעק., האט אפגעגעבן איר באריכט; מרס. לאוער האט באריכטעט וועגן דער־ציאונגס טעטיקייטן; מרס. וו. וויסמאן האט באריכטעט וועגן די וויזיטן וואס זיי־נען געמאכט געווארן צו פארשידענע שפיטאלן; מרס. ה. גארפין האט באריכ־טעט, אז $152 איז אויסגעגעבן געווארן פאר די חולאים אין פאנאקא שפיטאל פאר גייסטיק קראנקע; מרס. א. בערקאוו האט אפגעגעבן א באריכט וועגן דער טעטיקייט פון דעם פרידנס קאמיטעט, און זי האט אין גאנצן פון׳די מיטגלידערנס פרעזענ־טירט א שיינעם בוקעט בלומען צו מרס. ה. בלומפילד, פריערדיקע פרעזידענטן פון דעם קאונסיל פאר צוויי יאר.

עס איז דורכגעפירט געווארן א מוזי־קאלישע פראגראם. מרס. א. פיטש האט געזונגען; מיס העקלמאן האט געשפילט א פאר נומערן אויף איר פידל, מיס נ. גאלדמאן האט אקאמפאנירט; מיס אי. וועלוואוד האט געהאלטן אן אינטערעסאנ־טע רעדע וועגן יאפאן; פינף דאלאר איז באשטימט געווארן פאר דעם מעקינעי פארטרעט פאנד.

יהודית.

עדמאנטאן

וונטאג האט די יאנג דזשודעאן אינא־גיזאציע פון עדמאנטאן, דורכגעפירט די פאלגנדע פראגראם אין תלמוד תורה : איינאקטער פון הערצל וואס די דזשודע־אנס רופן "א פסח פראבע"; א פארלעזונג פון מיס נאלר, לאוער; געזאנג און טענץ פון מיס דאראטי קאפלאן און פון די טעכ־טער פון יאנג דזשודעא. א דעבאטע פון מיידלאך פון דעם סיניאר קלוב, אין וועל־כער עס האבן זיך באטייליקט מיס טרייי־נא ניוהויז, מיס מאלי מייקלסאן, מיס איוונא שעכטער און וועניס נראם. די לעצ־טע צוויי האבן געוואונען די דעבאטע; א נומער גענעבן פון מיטגלידער פון עדר־מאנטאן סיניאר דזשודעאנס. דאס געשאַ־פענע געלט פון דער אונטערנעמונג גייט פאר דעם קאנאדער דזשודעאן לאנד קאמ־פיין.

דער פרויען פיאנערן קלוב האט דורכ־געפירט א טיי אין דער היים פון מרס. פ. וויינבערג, דעם סטן מאי. מרס. ס. לע־ווין איז געווען קאנווינער. מרס. פ. וויינ־בערג, האט אויפגענומען די געסט, און די פאלגנדע פרויען האבן ביינגעשטייערט זיי־ער ארבעט פאר דער אונטערנעמונג. מרס. ל. פעקארסקי, מרס. ס. מארגאלים, מרס. ס. שולץ, מרס. עסטרין, מרס. גורעוויטש, מרס. ה. סאטאנאוו, מרס. הענסאן, מרס. מ. נאולמאן און געווען די נאסט־רעדנערן. מרס. ווינער האט געוואונען דעם ראפל.

א ל״ג בעומר פארטי איז גענעבן גע־ווארן פאר אלע תלמידים און תלמידות פון תלמוד תורה. די לערער, ל. פעקאר־סקי און דר. ווייסטויב האבן געגעבן וועגן ל״ג בעומר. די מוטער אקזילערי האט סער־ווירט נאשעריינען.

דער קאונסיל פון אידישע פרויען האט דורכגעפירט א "ברידזש" אין תלמוד תו־רה. מרס. א. בערקאוו, מרס. א. קריסטאל און מרס. ס. שולץ האבן געוואונען די פריין. די פראפיטי פון דער איינגאמע זיי־נען אוועקגענעבן געווארן פאר רעליגיעזע און בילדונג פאנדן.

אין דער היים פון מר. און מרס. א. דייוויס, איז גענעבן געווארן א פארטי לכבוד מר. און מרס. ס. לאוער, וועלכע פארן ארויס קיין לעס ברידזש. ארום 23 פאראלאך זיינען אנוועזנד געווען. דער־אוונט איז פארבראכט געווארן זייער אינ־טערעסאנט. אין נאמען פון אלע געסט האט מרס. דייוויס פרעזענטירט די ערן געסט מיט א שיינער מתנה. מרס. א. קריסטאל און מרס. ס. רודנאנסקי זיינען געווען די קאנווינערס פון דעם אוונט און זיי צוזאמען מיט מרס. דייוויס, מרס. לא־ווער און מרס. מ. שעכטער האבן סער־ווירט צווייסן.

דינסטאג בייטאג האט העלען ריסקין, טאכטער פון מר. און מרס. ד. ריסקין גע־פייערט איר 5טן געבורטסטאג, די הויז איז געווען שיין דעקאָרירט. אלע קינדער האבן זיך זייער פיין אמוזירט מיט שפילערייען אינסטראקטעט פון מיס קלעיר ריסקין.

דער אלד פאלקס קלוב האט גענעבן א טיי לכבוד מרס. ס. לאוער, אין דער היים פון מרס. א. פראטקין, דינסטאג נאכמי־טאג, מרס. דזש. באלאצאן האט גענאמן די טיי און מרס. וו. וויינסמאן האט געשני־טען די "קעיקס". מרס. י. וואול האט אין נאמען פון אלע מיטגלידערנס פרעזענטירט דעם ערן־נאסט מיט א מתנה. מרס. ס. לא־ווער האט ביינגעשטייערט $5 צום פאנד.

מרס. ל. פעקארסקי און איר קליינע טאכטער האבן זיך צוריקגעקערט פון טשיפמאן, אלבערטא, נאכדעם ווי זיי זיי־נען געווען די געסט ביי אירע עלטערן מר. און מרס. ב. דלין.

דער דזשוניאר קאונסיל האט גענעבן א זיי געווענס פארטי לכבוד מיס מערי הענסאן, וועלכע איז אפגעפאָרן נאך קאל־גארי. די פארטי איז פארגעקומען אין דער היים פון סוזי מארגאלים, דאנערשטאג אוונט. דער אוונט איז פארבראכט געווארן אין "ברידזש" און מיס פערל נאדפין און מיס רוט מייקלסאן האבן געוואונען די פריין. מיס הענסאן איז פרעזענטירט גע־ווארן פון מיס רוט מייקלסאן אין נאמען פון אלע מיטגלידערנס. מיט א שיינעם לעדער וועלעס — מיס מארגאלים האט אויף פרעזענטירט דעם ערן־נאסט מיט א מתנה.

דעם 31טן מאי וועט אין תלמוד תורה זאל דורכגעפירט ווערן אן "אלד טיימער" טאנץ און "ברידזש". עס וועלן אויסגע־טיילט ווערן פריין פאר אלטמאדישע קאס־טיומען אויך פאר ברידזש. דער טאנץ ווערט דורכגעפירט אונטער אויפזיכט פון דער מוטערס אקזילערי.

מר. און מרס. א. ה. שמעלניצקי, פון רעדזשיינא זיינען דא די געסט ביי שמעל־ניצקי ברידער.

דער "אלד פאלקס" ברידזש קלוב האט געשפילט א "ניים" אין דער היים פון מרס. פ. סיגלער; מרס. דזש. באלאצאן און מרס. ספאנער האבן געוואונען די פריין.

מיס סאלי שאו און לילי שאו זיינען די געסט אין עדמאנטאן.

יהודית.

HOLLYWOOD STUDIOS
10219 JASPER
$1.95 פארטרעטן
באשטעלט אן אייל פיינטער פאטא (10 ביי 8)
נעמאכט פון אייך אליין אדער פאמיליע גרופע
קאמפליט מיט פריים

מיר זיינען די איינציקע אויסשליסלאכע מאנופעקטשורערס פון מאנומענטן אין עדמאנטאן
איידער איר באשליסט צו קויפן א מצבה פאר אייערע ליבע און מייערע, קומט און זעט אונז, עס וועט זיך אייך באצאלן.
ALBERTA GRANITE MARBLE & STONE
10702-101st St. Phone 24 059
EDMONTON

1 טאג
נ. פ. פארטנאי, מענעדזשער
געדיינקט אז מיר קשנען אייך נעבן באדינונג אויב איר פארלאנגט. דריי קליינינג אין אלע אייערע אדער פארבן
37 266, PERTH DYE WORKS LTD.

עדמאנטאן

לעזער פון "דאס אידישע וואָרט" נעוויס איר אין קאנפעראנץ, דאס פארזאם ניט פאטאגראפירן דעם איינציגן דענטיסט אין "דאס אידישע וואָרט".
DR. J. W. MacQUEEN
דענטיסט
שטונדן פון 9 ביז 5.30
אוונטס, שבתים און האלידייס ביי אפאינטמענטס
10 פראצענט דיסקאונט צו אלע מיטגלייבער פון "דאס אידישע וואָרט".
Phones: 24 762; Res. 82 542
200 Moser-Ryder Blk.

דר. דזשאן ע. ווילקינסאן, דענטיסט
M.D.S., L.D.S.
Phone: Office 24 665; Res. 31 693
520 Tegler Bldg., Edmonton, Alta.

DR. J. C. SHARP
דאנטיסט
אפיס שטונדן, 9 ביז 5
אוונטן ביי אפאינטמענטס
Office Ph 24718; House Ph 82246
Ste. 103 Pantages Theatre Bldg.
Cor. Jasper Ave. and 102nd St.
EDMONTON, ALTA.

DR. W. A. MORGAN
Dentist
דענטאל פלייטס, "ברידזש וואָרק"
איבערן פאנטידזשעס טעאטער
102 Brown Building, Edmonton, Alta.
Ph. 24 918—Res. 25 487

Dr. A. BLAIS
כירורג
אפיס: 3טער פלאר בענק אף מאנטרעאל
טעלעפאן 24 689 — רעז. 81 088
עדמאנטאן

MORRIS BAKER
לאו אפיס
510 TEGLER BLDG. PHONE 27 888

היט׳ס דראג סטאר
קאר. דזשאספער עווע. און 97סט סט.
טעלעפאן 21 678
19 יאר דערפאלגרייכע דראג ביזנעס
צו אייער באדינונג און אונזער ספע־ציאליטעט אין פרעסקריפשאנס.
פרעגט אייער דאקטאר.
HEATH'S DRUG STORE
Cor. Jasper Ave. & 97th St.
Phone 1678 Edmonton, Alta.

MY VALET CLEANERS
קעש און קערי פריין
מענערשע סוטס.
75c נערייניקט און געפרעסט
מענערשע סוטס.
40c ספאנדזשט און געפרעסט
ליידיס דרעסעס, פליין.
85c נערייניקט און געפרעסט
9352 106 A AVE. EDMONTON
PHONES: 5547 - 1891 - 5256

גוטע פרינטינג
צו דער ריכטיקער פריין.
מיר ספעציאליזירן זיך אין סייל פאוסטערס
RELIABLE PRINTING CO. LTD.
9920-101 St Street Ph 24 078

Mrs. JAMES JONES
האלסייל און ריטייל
קוואליטי פיש פון לייקס און ים
מיר דעליווערן
CITY FISH MARKET
Phone 22 531 Edmonton

KENWOOD & KENWOOD
פינאנשעל, אינשורענס, מארטגעדזש און ריעל עסטייט בראקערס.
דענטאל איידזשענטס
עסטייטס פארוואלטעט
אפשאצערס און א. וו.
10119 100 A STREET PH. 21 583
EDMONTON, ALTA.

איר סייפט 50%
ווען איר שיקט אייער קליינינג צו די
דאלער קליינערס
11217 JASPER AVE.
PHONE 23 513

טעלעפאן 22 565
פארגלייכט אונזערע פריין פאר נאראנטירטער ארבעט
International Dyers and Cleaners Ltd.
10666 97th Street, Edmonton, Alta.

The Art League
שניידט אויס דעם דאזיקן ארוועדרטייזמענט — עס איז ווערט 20 פראצענט דאסקאונט אין אונזער סטודיא, ביז דעם ערשטן יולי, 1931.

PHOTOS
אין יעדער פאטא אין אפגעשפיגלט דער צויבער און פערזענלאכקייט פון
דער פערזאן
Phone 25 444
פאר אן אפאינטמענט
McDERMID STUDIOS LTD.
10133 - 101st St. Edmonton, Alta.

H. B. KLINE & CO.
זיינערמאכערס, דזשעלערס און אפטישאנס
10069 JASPER AVENUE PH 24 350
(Next to Capitol Theatre)
EDMONTON, ALTA.

JACKSON BROS.
Jewelers, Diamond Merchants
מיר מאכן א ספעציאליטעט פון די ריפעירס פון זיינערס און דזשעלערס. ספעציעלע אויפמערקזאמקייט צו מעיל אָרדערס.
9962 JASPER AVE., EDMONTON

סופליים — פיקסטשורס — לאמפן
CAREY ELECTRIC
עלעקטרישע קאנטראקטארס
10048 109th Street Phone 22 772
EDMONTON, ALTA.

Phone 28 338
GREY LINE
TAXI
באדינונג — קאמפארט — העפלאכסייט

W. H. JACKSON
פארטרעט די
ניו יארק לייף אינשורענס קאמפאני.
פערזענלאכע באדינונג
919 McLeod Bldg.
Phones:
Office 25 805; House 72 370

NORWOOD SHEET METAL WORKS
9568-111 AVE. PHONE 72385
EDMONTON, ALTA.
ספעציאליזירן זיך אין וואריטע לופט באהייצונג
דזשענעראל ריפעירס
אלצדינג אין שיעט מעטאל

B. A. MOIR
פלאמבינג, היטינג און גען פיטינג
אפשאצונגען פריי
10530 97th Street Ph. 27 556
EDMONTON, ALTA.

קומט אריין און זעט
אונזער וואונדערבארע ליין פון ספרינג סעמפלס פון
סוטס און טאפקאוטס
וואס, מיר גלויבן, אז עס איז די גרעסטע און בעסטע אין שטאט.
אונזערע סוטס זיינען אלע געגייט צו אייער אינדיווידועלער מאס און צופאסונג און צופרידענהייט איז גאראנטירט.
קומט אריין און פארגלייכט אונזערע פריין.
PEERLESS TAILORS
Phone 22 718 10322 Jasper Ave.

לאמבער און מילארבעט
פלייט גלאס
סטאר פיקסטשורס
צו
נידעריקסטע פריין
W. H. Clark & Co. Ltd.
109 ST. EDMONTON

קלייבט אויס אן איז רעפרידזשיריישאר
זיכערע שטילקייט
זיכערע איינשפארונג
The Arctic Ice Co.
10001-97TH ST.
EDMONTON - ALBERTA
די וועלכע ווייסן בעסער קלייבן אויס איז רעפרידזשיריישאן

E. S. AGNEW
דראגיסט און סטייזשענער
9546 Jasper Ave. Phone 22 432
EDMONTON, ALTA.

לאמבער, שינגלס
טירן, פענסטער
ליים, צעמענט
און אלע
בילדינג מאטעריאלן
ציפרידנהייט גארענטירט אדער איר קריגט אייער געלט צוריק
ARMITAGE-McBAIN LUMBER CO. LTD.
Cor. Jasper Ave & 93rd St.
Phone 25 236

ציטן"

די היגע פוילישע אידן פון עזעלשאפטלאכער פאסיוויטעט, ז פשוט ניט קיין מוט צו פא־עלם פאר דרויסנדיקער הילף, אינסטיטוציעס פון בוענאס אייר־ארגנטום ליידן פון דער נויט. האט נאך ערשט מיט עטלאכע צייריק א שליח פון א פוילישער ווויסנגעשלעפט פון די היגע פוי־דן אן ערך פון צוואנציק טוי־זאס.

מיטן פון די "שלעכטע צייטן" ד אין בוענאס אייערס געעפנט ישע טעאטערס, פון וועלכע אויי־ א גרויסער טעאטער, וואס נעמט אפע דריי טויזנט צושויער; דאס ארום אכצן הונדערט צושויער, ו דריטע איז א קליינער פאלקס־ער טעאטער אין וועלכן עס איז ן פאר א טויזנט פערזאן. אלע אטערס שפילן אפערעטעס, אדער אבווג אידישע פיעסעס "מיט נע־ן טענץ" אזן מיט טרערן. אלע אטערס מאכן דערווייל גוטע גע־נאר וועגן אונזער טעאטער איז יענג א סך אינטערעסאנטעס, און ז כראי זיין צו שרייבן וועגן דעם באזונדערער בריוו.

פירט דורך א פא־ ־ כרודער

פעטן, אז ער זאל איר, מאניען, ארענטינער האט איר אויך אי־עסטער ברייننגען קיין ארגענטינע. נבן א סומע פון הונדערט דאלאר־ עס זאל איר האבן געשיקט כלו־ דער ברודער.

ריילין איז געווען שטארק צופריידן האט מסכים געווען ארויסצופאר ם קיין ארגענטינע. סוף 1927 איז לין מאניע ביאריסנשע ארויסגעפאר־ ן ארגענטינע.

איצט האט די פאליציי עפעסט־ לט, אז מאניע ביאריסנשע איז פאר ווערן דורך א פריען הענדלער ג, וועלכער האט זי פארקויפט ארגענטינער שאנד הויז.

ם איז עפעסטנעשטעלט געווארן ן ברודער ראובן געשטארבן אין 193. און אויסנוצנדיק זיינע א אפיע האט דער פריען הענד־ רפירט דאס ווילנער אידישע פריי־

Bo
POWDE

ברודער מאַרד י

העכסט אינטערעסאנטער און שפּאַנענדער ראָמאַן

(פאָרזעצונג)

ארום ניין אויינער אין דער באנקיר גע־קומען און האט מיטגעבראכט דעם יונגן ארמסטראנג. ער האט זיי אויף באלד באַ־קענט.

מר. דזשמיים ארמסטראנג!

מאראמאזעל נאנאן.

זיי האבן זיך גענעבן די הענט און האבן אנגעהויבן צו רויידן.

פארן יונגן ארמסטראנג, וועלכער פלעגט זיך ארומשלעפּן אין די נידעריקסטע שיינ־קען און פלעגט זיך צוזאמענקומען מיט די נידעריקסטע מיידלאך, איז נאנאן געווען א נייעס. זי איז געווען אן אריסטאקראטקע און האט זיך געוואוסט ווי צו האלטן אין געזעלשאפט.

אויסער דעם איז זי געווען ווירקלאך זיי־ער שיין און רייצנד, ווי יערע פראנצויזקע. זי האט זיך אפילו געתאלטן שטאלץ קעגן דעם יונגן אמעריקאנער, דאס האט אבער נאך מער אים גערייצט, און אין א גאנץ קורצער צייט איז ער געווען פארליבט אין נאנאן איבער די אויערן.

דער באנקיר איז געווען ווירקלאך זייר־ער שיין און רייצנד, ווי יערע פראנצויזקע. זי האט זיך אפילו געתאלטן שטאלץ קעגן דעם יונגן אמעריקאנער, דאס האט אבער נאך מער אים גערייצט, און אין א גאנץ קורצער צייט איז ער געווען פארליבט אין נאנאן איבער די אויערן.

דער באנקיר איז געווען ווירקלאך זייר־ער שיין און רייצנד, ווי יערע פראנצויזקע. זי האט זיך געתאלטן שטאלץ קעגן דעם יונגן אמעריקאנער, דאס האט אבער נאך מער אים גערייצט, און אין א גאנץ קורצער צייט איז ער געווען פארליבט אין נאנאן איבער די אויערן.

אויסער דעם איז זי געווען ווירקלאך זייר־ער שיין און רייצנד, ווי יערע פראנצויזקע. זי האט זיך געתאלטן שטאלץ קעגן דעם יונגן אמעריקאנער, דאס האט אבער נאך מער אים גערייצט, און אין א גאנץ קורצער צייט איז ער געווען פארליבט אין נאנאן איבער די אויערן.

דער באנקיר איז